

ZAPOJENÍ FRANCOUZSKÉ A NĚMECKÉ ARMÁDY DO ZAHRANIČNÍCH MISÍ

Pplk. Ing. Ivo PIKNER

Anotace:

Článek popisuje působení příslušníků francouzských a německých ozbrojených sil v zahraničních misích. Zatímco Francie má s vedením vojenských operací v zahraničí bohaté a mnoholeté zkušenosti, pro Německo je zapojení Bundeswehru do misí v zahraničí nová oblast plnění úkolů.

Oba dva státy mají zvláštní postavení v rámci Aliance - Francie jako zakládající člen NATO je od roku 1966 mimo integrovanou vojenskou strukturu Aliance a německé ozbrojené síly nebyly po II. světové válce do rozhodnutí Ústavního soudu v roce 1995 nasazovány do operací v zahraničí. V současné době mají oba dva státy zapojeny svoje síly v zahraničních misích.

Úvod

Během posledních let se zásadně změnil charakter úsilí mezinárodního společenství ve vztahu k otázkám zachování míru a demokracie ve světě. Zvětšila se úloha silných, dobře vyzbrojených vojenských kontingentů při plnění mírových misí. Operace k udržení či prosazování míru se prostřednictvím použití síly nebo hrozby jejího použití transformovaly na komplexní víceúčelové mírové operace.

Mezinárodní úsilí v boji proti terorismu

Od roku 1998, kdy Irák přestal respektovat rezoluce OSN ke kontrole a likvidaci zbraní hromadného ničení, bylo provedeno několik pokusů o prosazení nových rezolucí. Diplomatická jednání selhávala a dávala režimu Saddáma Husajna měsíce času na přípravu války. Koncem roku 2002 se Spojené státy současně s diplomatickým úsilím ujaly vedení operace Svoboda Iráku. Americké společenství s Francií a Německem bylo napjaté vzhledem k odlišným politickým přístupům k možné válce v Iráku. Mnoho hlasů na americké politické scéně se začalo ptát na užitečnost dlouholetého společenství

v rámci Aliance. V současné době je pozoruhodné, že přes mnohdy rozdílné politické názory na zapojení do misí, američtí, francouzští a němečtí vojáci slouží společně ve vojenských misích jak pod hlavičkou OSN tak rovněž NATO.

Od Balkánu přes Afghánistán a Perský Záliv udržuje armáda Spojených států silnou vojenskou přítomnost a to se značným vypětím z důvodů protiamerických nálad a narušených vztahů vojáků a jejich rodin. Navíc, plnění obtížných úkolů spojených s vytvářením trvalého míru v různých částech světa není optimální nejen pro americké vojenské síly.

Globální válka proti světovému terorismu má mnoho podob a podílí se na ní značné množství jednotek různých států. Je pozoruhodné, že navzdory neúčasti německých a francouzských sil v Iráku, jsou ozbrojené síly těchto států přítomny a operují s armádou Spojených států v jiných částech světa. Neúčast francouzských a německých jednotek na bojových operacích v Iráku v roce 2003 odráží oficiální politický nesouhlas představitelů zemí s vedením této války.

Francouzská armáda

Dnes je na světě jen několik armád, které si udržují „všestranné“ operační schopnosti. Kromě armády Spojených států a Velké Británie, to je francouzská armáda, která je schopna přesvědčivě působit v konfliktech vysoké intenzity kdekoliv na světě, ale ne bez omezení.

Francouzská armáda nedávno dokončila ambiciózní reorganizační program, který byl zahájen v roce 1995 a to navzdory handicapům plynoucích pro ministerstvo obrany z omezení v rozpočtu, stanovených během působení středo-levicové vlády v letech 1997—2002. Tato finanční omezení tvrdě dopadla zvláště na údržbu, vybavení a částečně na modernizaci, protože armáda měla zahraniční závazky a byla zapojena do mnoha misí mimo území Francie. Nicméně, navzdory zapojení Francie do těchto misí byla dokončena přeměna francouzské armády na novou strukturu sil, tzn. přeměna strukturované divize na střední (smíšenou) brigádu a přechod na armádu tvořenou pouze profesionálními vojáky případně dobrovolníky (nejde o profesionální vojáky).

Kromě dlouhotrvajících misí v Africe a Pacifiku se francouzská armáda zapojila od roku 1992 do pokračující vojenské operace na Balkáně, kde již zemřelo téměř 100 francouzských vojáků v průběhu jejich služby.

Po 11. září 2001 byla francouzská armáda požádána o zaměření hlavní pozornosti směrem k zasazení vojsk v Afghánistánu. Tam francouzští vojáci operovali v těsném spojení s americkými protějšky, pozoruhodně se podíleli i na výcviku afghánské armády a později zapojili své jednotky do mise „International Security Assistance Force“ (dále jen ISAF) v Afghánistánu. Nedávno byly navíc v tomto prostoru bojově nasazeny francouzské speciální jednotky.

Později byla Francie požádána o zasazení vojsk na Pobřeží Slonoviny, kde po ukončení pomoci při evakuaci amerických občanů byly francouzské síly zaměstnány v riskantním, ale nesmírně důležitém úsilí ke stabilizaci a potlačení výbušné situace.

Přestože je do této mise zapojeno méně vojáků než situace vyžaduje, jejich smysl a cit pro terén a dané prostředí ve kterém operovali, pomohl předejít nebezpečnému vývoji v oblasti, selhání a pádu vlády, což je stále příčinou základní nestálosti a pro teroristy místo a prostor pro jejich možné bezpečné útočiště. Francouzská armáda také v poslední době posílá jednotky do Konžské demokratické republiky s podobným cílem.

Současně francouzská armáda pokračuje v rozvoji své koncepce vedení operací ve „Vzdušně-pozemním bojovém prostoru“. Tento program je obdobný jako americký projekt pro budoucí bojový systém (Future Combat System-FCS). Nejen programový rozsah a odvážné vize této francouzské koncepce, ale i např. úsilí britské armády v programu FRES (Future Rapid Effects System), ukazují, že použití vyspělých technologií v pozemním vojsku není záležitostí pouze Spojených států, ale i vyspělých evropských zemí.

Francouzská armáda je jedna z vedoucích zemí podporujících „kontakt vojáků s realitou“ a to především v oblasti bojů vysoké intenzity, což je prezentováno i ve francouzské doktríně. Navzdory hlubokému napětí v minulých letech v Iráku, je francouzská armáda častěji zasazena do pozemních operací, vedle armády jejího nejstaršího spojence, armády Spojených států.

Německá armáda

V průběhu posledních dvanácti let došlo k velkým změnám a to nejen v místě, ale i způsobu činnosti jednotek německé armády. Armáda byla dramaticky „vysvobozena“ od přísně obranných funkcí z období studené války.

Přehodnocení priorit a směrů hlavního úsilí v bezpečnostní politice však současně vedlo k dezorientaci určité části německých vojáků. Pojmy „světová jaderná válka“, „sovětská hrozba“ a „pravděpodobný protivník“ byly nahrazeny novými, dosud ne zcela definovanými faktory, např. regionální separatismus, mezinárodní terorismus, neletální prostředky ničení aj.

Od r.1995 se ozbrojené síly SRN aktivně zúčastňují vojenských mírových a civilních humanitárních operací. Misí OSN v Somálsku a Kambodži se zúčastnily pouze nebojové útvary Bundeswehru. Po provedení příslušných úprav v německé ústavě byly již na Balkáně nasazeny v rámci mírových operací první německé bojové jednotky.

V současné době jsou jednotky německé armády zapojeny do misí v Kambodži, Somálsku, Gruzii, Kuvajtu, Afghánistánu a na Balkánu.

Ještě nedávno, v letech 1994 a 1995, byly první mise německé armády v Somálsku a v Bosně a Hercegovině pečlivě sledovány celou německou veřejností. Dnes jsou mírové operace charakterizovány jako každodenní činnost německé armády, která nese hlavní tíhu jak závazků v reálném zasazení sil, tak přizpůsobuje své síly a výbavu směrem k novým potřebám. Tato reorientace pokračuje. Cílem je získat vyváženou směs lehkých, středních a těžkých vojenských sil vhodných k upřednostňování modelu armády se schopností rozmístění kdekoli na světě. Dnes je více než 6 000 německých vojáků zasazeno v zahraničí v různých operacích. Působí v rámci speciálních jed-

notek a jsou zasazeni v ISAF v Afghánistánu, ve „Stabilisation Force“ (dále jen SFOR) v Bosně a Hercegovině, v misi „Kosovo Force“ (dále jen KFOR) v Kosovu, v rámci úkolového uskupení Task Force Fox (dále jen TFF) v Makedonii a v německém NBC (radiační, biologický, chemický) obranném kontingentu v Kuvajtu.

Humanitární mise a pomoc po katastrofách

Humanitární mise a pomoc při katastrofách na vlastním území Německa i mimo něj má v armádě dobrou tradici. Například v Somálsku, byly jednotky německé armády rozmístěny jako největší součást kontingentu UNOSOM II.

Při operaci na Balkáně se němečtí vojáci stali nedílnou součástí mezinárodní mírové mise a preventivních operací na zamezení vzniku krize. Německé jednotky se podílely na ochraně konvojų, práci ženistů a sboru lékařů a do vzdušných operací bylo zapojeno vojenské letectvo.

Konečný výčet činnosti německých jednotek v kontingentu je působivý: 17 984 ambulantně ošetřených pacientů, 2 277 pacientů z 58 národů ošetřených v nemocnici, 492 konvojų a transportů zahrnující 5 615 000 km, 12 100 metrů³ převezeného paliva, 34 550 tun nákladu, 1 056 vzletů vrtulníků s 5 010 hodinami letu, 45 ženijně upravených míst, 9 opravených či obnovených mostů, 35km vybudovaných cest a 21 km udržovaných cest a 38 km odminovaných cest (provedeno odminovacím vozidlem Keller).

Kosovo

Německá účast v kontingentu KFOR byla celkově za dobu trvání mise přibližně 3 680 vojáků. Velitel německého kontingentu byl také velitel mnohonárodnostní jižní brigády. Tato brigáda byla tvořena vojáky z Turecka, Rakouska, Švýcarska, Gruzie, Ázerbajdžánu a Bulharska. Hlavní pozornost mnohonárodnostní brigády „Jih“ (MNB S) byla zaměřena na zvýšení dozoru na hranicích s Albánií a Makedonií pro zajištění návratu uprchlíků a na podporu úkolovému uskupení TFF zasazovanému v Makedonii.

Makedonie

V Makedonii se více než 600 německých vojáků účastnilo pod hlavičkou Aliance operace Essential Harvest. Této operace se účastnilo celkem 3500 vojáků NATO s cílem shromáždit zbraně a munici odevzdanou dobrovolně albánskými povstanci. Na operaci se podílelo 12 zemí NATO včetně českých vojáků.

Dubaj, Kuvajt a Afghánistán

Teroristické útoky 11. září 2001 spustily vyčerpávající mezinárodní boj, označeném jako rozsáhlá solidarita proti mezinárodnímu islámskému extrémnímu terorismu. Německé ozbrojené síly (Bundeswehr) se zapojily do akcí na základě rezolucí OSN, aliančních rozhodnutí a rezolucí Evropské komise (European Commission). Přímá angažovanost se projevila v zapojení německých ozbrojených sil prostřednictvím pozemních a vzdušných sil a námořnictva v počtu 3 900 vojáků. V průběhu operací byla armáda od

začátku roku 2002 doplněna speciálními jednotkami a specialisty na zbraně hromadného ničení v operaci Trvalá svoboda (OEF-Operation Enduring Freedom) proti mezinárodnímu terorismu, společně s americkým a českým NBC (nuclear, biological, chemical) obranným prvkem.

Vojáci německého velení speciálních jednotek (German Special Operations Command) jsou rozmístěni v Afghánistánu pro boj s terorismem. Typickým cílem jsou místa uskladnění, místa velení, kontroly a komunikace (spojení), systémy jeskyní (sklepů) a tunelů a cesty pronikání bojovníků Talibanu a Al Kaidy mimo území Afghánistánu a zpět. Boj proti terorismu v Afghánistánu nebyl zatím ukončen.

Velení Mezinárodních sil pro podporu bezpečnosti (ISAF) působících v Afghánistánu převzalo v dubnu tohoto roku NATO. Jde o první bojovou operaci Severoatlantické aliance mimo Evropu za její 54 letou historii. Dosud se v řízení ISAF po šesti měsících střídaly jednotlivé státy. Do června 2002 je vedla Velká Británie, poté předala velení Turecku a od února 2003 velely silám ISAF Německo a Nizozemsko.

Mírový sbor v Afghánistánu má zhruba 4700 příslušníků z 28 zemí, nicméně většinu sil již tvoří vojáci 15 členských států NATO. Pod mandátem OSN mírové jednotky zajišťují bezpečnost pouze v metropoli Kábulu a jejím okolí. Probíhají jednání o rozšíření působnosti ISAF do dalších oblastí v Afghánistánu. O to usiluje především afghánská vláda, která nemá dost vlastních sil na zajištění kontroly nad celou zemí.

Jako druhý největší kontingent se od února 2002 v této operaci ISAF účastnily jednotky německé armády v počtu přibližně 810 vojáků. Německé jednotky byly navíc zatíženy taktickým vedením operace. Velitelství Mnohonárodní brigády v Kábulu KMNB (Kabul Multinational Brigade) zahrnovalo německé vedení, německo-holandsko-rakouskou operační skupinu, jednu francouzskou a jednu tureckou operační skupinu a další mnohonárodnostní kontingenty různé velikosti.

Mise byla vedena za obtížných podmínek pod trvale vysokými hrozbami teroristických a kriminálních útoků ze strany bojovníků Al Kaidy a Talibanu, kteří v zemi zbývají, ohrožují bezpečnost v Kábulu za využití kriminálních a teroristických útoků. Skupiny neznámých útočníků v uplynulých měsících provedly řadu útoků na pracovníky humanitární pomoci i na policisty. Zbytky hnutí Taliban navíc útočí jak na afgánské vládní cíle tak především na organizace a jednotky zahraniční pomoci.

Pro hlavní součásti německých ozbrojených sil je příprava a vedení zahraničních misí a jedním z nových úkolů. V současné době se víc jak 20 000 německých vojáků podílí přímo nebo nepřímo na operacích v zahraničí což představuje přípravu, zasazení, stažení a obnovu bojeschopnosti po zasazení v misi.

Mise pro naplnění současných a budoucích požadavků na odvrácení krizí nebudou otázkou měsíců, ale roků. Bundeswehr chce být připravený na různé eventuality včetně ztrát na životech. Přibližně 56 německých vojáků padlo během výše uvedených misí. Obdobný počet vojáků utrpěl vážná zranění.

Závěr

Diplomacie, která předcházela předválečné kampani a samotné válce v Iráku, odhalila rozdíly v politických přístupech států, které představují pilíř Aliance – Francie, Německa, Velké Británie a Spojených států. Odhalila rovněž různosti mezi evropskými velmocemi, velkými a malými evropskými státy. Tyto rozdíly zřejmě nebudou v brzké době odstraněny.

Složitá realita globálních operací postavila francouzskou a německou armádu do nedávných bojových operacích v různě „horkých“ oblastech světa. Francouzská armáda působí v Afghánistánu, Východní Africe, Západní Africe a na Balkánu. Německá vláda skončila s dlouhotrvajícím odporem k zasazení svých ozbrojených sil mimo území Německa a dnes jejich jednotky operují v prostoru Somálska, Balkánu a Afghánistánu. Nejen Spojené státy, ale i Francie a Německo, mají své první válečné ztráty zahraničních misí v boji proti silám globálního terorismu a nestability.

Literatura

A-report ročník 2002, 2003, 2004.

Kraváček O., Novák J.: Některé poznatky a závěry z války v Perském zálivu. Studijní zpráva. VU 010 Vyškov 1992.

Krolikowski M., Marcinkowski C.: Afganistan 2002, Dom wydawniczy Bellona.

Cordesman A. H., The Iraq War – Strategy, Tactics and Military Lessons. Center for Strategic and International Studies, Washington, D.C. 2003.

Lesser I. O., Hoffman B.: Countering the New Terrorism, Santa Monica, California, RAND 1999.

Hevrlý P., Combat operations of French and German Armies. Army 9/2003, str. 52—61.